

LOKALARKIVET

DINES BOGØ SKRIVER OM AMAGERS HISTORISKE RØDDER

Det katolske kirkerum i lejren på Kløvermarken i Sundby blev indviet 28. april 1946 af biskop Th. Suhr.

I 1947-48 blev flygtningebarakkerne i Storkøbenhavn solgt. Den evangeliske kirkebygning fra Kløvermarken genopstod f.eks. som kirke i Islev. En kirkebarak i St. Magleby genopstod som kirke i Hvidovre. Andre barakker blev opstillet som husvildebarakker flere steder i Storkøbenhavn. Den katolske kirkebarak fra Kløvermarken blev sammen med en anden barak genopført på Dragør Havn og indrettet som klipfiskefabrik. Fabrikken nedbrændte i 1965.

Flygtninge på Amager

15. februar var det 60 år siden, at de sidste tyske flygtninge forlod Danmark. **DINES BOGØ** fortæller om flygtningelejrene her på Amager.

AF DINES BOGØ

15. februar 1949 vinkede chefen for Flygtningeadministrationen, forhenværende minister Johs. Kjærboel, farvel på Kolding Banegård til de sidste tyske flygtninge. Fire år før var de første flygtninge kommet til Danmark fra Østpreussen, en daværende tysk provins. Efterhånden som den røde hær trængte frem mod vest, blev også befolkningen i et østlige Tyskland, efter direkte ordre fra Hitler, beordret til at flygte mod Østersøkysten.

Flygtningene måtte kæmpe

September 1948. Flygtningeadministrationens leder Johannes Kjærboel (1885-1973) i Ballonparken på Artillerivej. De ældre tidligere militærbarakker havde været anvendt til indkvartering af tyske flygtninge 1945-47. Efter ombygning skulle bygningerne anvendes til kollegium for unge mænd.

med sult og kulde. Ofte var de næsten ufremkommelige veje også blokeret af tyske tropper. De flygtninge, der nåede

MURERFIRMA Larsen & Søn

Speciale:
**BADEVÆRELSE
samt totalløsninger**

Ring for uforbindende tilbud.

Birger Larsen:
20 73 83 14

Claus Larsen
22 17 83 14

Malerarbejde • Tømrerarbejde
Køkkenmontering • Gulvafslibning
VVS arbejde

Henv. Christian Sandberg
tlf. 20 29 26 95

TRANBERG URE
Grundlagt 1896
v/Arthur Elley

*Special
Sværksted
for antikke
ure*

GL. KONGEVEJ 86 A
1850 FREDERIKSBERG
TLF.: 33 21 95 10

frem til havnene, blev samlet op og sejlet enten til den vestlige del af Tyskland eller til Danmark. Ikke alle nåede i sikkerhed, da mange skibe blev angrebet og sænket.

Flere dage efter 5. maj 1945 kom der stadig skibe med flygtninge til Danmark. Den tyske værnemagt havde haft ansvaret for alle flygtninge, men på befrielsesdagen måtte de danske myndigheder overtage opgaven.

Tyskerne havde indkvarteret flygtningene i deres egne lejre eller beslaglagte danske

idrætshaller og lignende. Ret hurtigt begyndte værnemagten også at rekvirere skoler.

De danske myndigheder opgjorde antallet af flygtninge i maj 1945 til cirka 245.000, heraf 90.000 i det storkøbenhavnske område. Myndigheder havde forventet, at skolerne kunne være rømmet igen efter sommerferien, men de allierede i Tyskland meddelte, at man ikke ønskede flygtningene tilbage, før man havde oversigt over forsyningssituationen, indkvartering og infrastruktur.

I Danmark begyndte man derfor at indrette sig på, at flygtningene skulle blive i landet i en længere periode. Man satsede på at tømme skolerne og samle flygtningene i de tidligere tyske baraklejre, der ofte var anlagt i tilknytning til militære flyvepladser. Baraklejerne blev udbygget med indkøbte svenske barakker.

Enkelte helt nye lejre blev også opført. Et eksempel var den meget store baraklejr, der blev opført i slutningen af 1945 på Krigsministeriets areal 'Kløvermarken' i Sundby. Da lejren var fuldt udbygget med cirka 1.000 barakker, boede der 19.000 flygtninge. I lejren var der ud over opholds- og spisebarakker også skoler, kirker, forsamlingshuse, hospitaler og andre faciliteter, der dengang var i en by af den størrelse. I Sundby var der desuden også indkvarteret flygtninge i Ballonparken på Islands Brygge og på Kastrup Fort.

1946-1949

I Tårnby Kommune havde man ikke haft flygtninge, men i St. Magleby var der allerede inden befrielsen indkvarteret flygtninge i flere af de tyske baraklejre, der var opført i tilknytning til den tyskbesatte lufthavn i Kastrup. I 1946 var

der over 4.000 flygtninge i St. Magleby fordelt på seks lejre. I kommunen var der dengang kun cirka 1.300 indbyggere.

Flygtningelejerne var afspærret med pigtråd og i maj-juni 1945 bevogtet af modstandsfolk. Senere bevogtet af bevæbnet politi, værnepligtige CB'er, vagtværnsfolk eller genindkaldt dansk militær. Samkvem og 'fratanisering' mellem flygtningene og vagter eller befolkningen var strengt forbudt.

Det gik langsomt med at få hjemsendt de internerede. Sovjetmyndigheder havde desuden meddelt, at man kun ønskede et begrænset antal flygtninge tilbage til deres oprindelige hjemegn i den østlige del af det oprindelige Tyskland eller det tidligere Østpreussen.

De danske myndigheder lukkede i første omgang de mindre lejre, og derfor oplevede mange flygtninge at blive flyttet flere gange. Omkring midten af 1947 havde man fået lukket næsten alle lejre i Storkøbenhavn. Flygtningene var enten sendt direkte til Tyskland eller flyttet til opsamlingslejre i Jylland. I Oksbøl og omkring lufthavne i Aalborg havde man haft større baraklejre indrettet efter samme princip som lejren på Kløvermarken.

Flygtningene var kun i meget få tilfælde kommet tilbage til deres hjemegn, og kun enkelte flygtninge havde fået tilladelse til at blive i Danmark. Flygtninge havde ikke ønsket at komme til Danmark og de ønskede hele tiden at komme ud af lejrene og tilbage til en civil tilværelse, også selv om det betød afsavn og dårlige boligforhold i det krigshærgede Tyskland.

J.A. Mortensen Inventar & Bygning A/S

Kirstinehøj 9, 2770 Kastrup
tlf. 32 50 70 70
Telefax 32 50 63 38
e-mail: gg@jamergo.com
www.jamergo.com

Specialister i
renoveringsopgaver

Fag & Hovedentrepr.
Tagrenovering
Facaderenovering

TILSLUTTET
GARANTI
ORDNING

SCHANDORFF

alt under et tag

**ALT EL
arbejde
udføres.**

GRATIS TILBUD

Vi tilbyder også:

- Ejendomsvedligeholdelse
- Porttelefonanlæg
- Nybygning/ombygning
- Husinstallationer

SUNDBY
AFDELING:
HOLLÆNDERDYBET 3-5

3257 3988

Mail: schandorff@mail.dk

TÅRNBY
AFDELING:
El-Gården hos Schandorff's

3252 2022

www.schandorff.dk